

Príloha č. 1

Dôležité informácie k navrhovaným zmenám pri financovaní sociálnych služieb

Spolufinancovanie sociálnych služieb prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR bolo podľa doterajšej právnej úpravy zákona o sociálnych službách diferencované len podľa druhu sociálnej služby a bolo viazané na počet miest podľa stavu registra poskytovateľov sociálnych služieb. Vo výške finančného príspevku sa teda nerozlišovalo, o akú formu poskytovanej sociálnej služby ide - či ide o sociálnu službu poskytovanú celoročnou pobytovou formou, týždennou pobytovou formou alebo či ide o ambulantnú sociálnu službu, vo výške finančného príspevku sa nerozlišovala ani cieľová skupina fyzických osôb, ktorým je poskytovaná sociálna služba z hľadiska stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby.

V návrhu novely zákona o sociálnych službách sa navrhuje rozšírenie oprávnených osôb a druhov sociálnych služieb, na ktoré bude poskytovať ministerstvo finančný príspevok zo štátneho rozpočtu, a to o neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v **domovoch sociálnych služieb, špecializovaných zariadeniach, rehabilitačných strediskách a zariadeniach podporovaného bývania**. Vyššie územné celky teda už nebudú mať v pôsobnosti poskytovanie finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy týmto neverejným poskytovateľom sociálnej služby.

Sociálne služby v zariadeniach sociálnych služieb pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby sú sociálne služby, ktoré dosahujú najvyššiu úroveň prevádzkových nákladov na ich poskytovanie. Prijímatelia sociálnych služieb s vyššou mierou odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby pri sebaobsluhy si vyžadujú na zabezpečenie svojich potrieb špecifický časový a vecný rozsah poskytovanej osobnej pomoci a podpory oproti prijímateľom sociálnych služieb s nízkou mierou odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, resp. bez tejto odkázanosti.

Forma poskytovanej sociálnej služby, má tiež vplyv na výšku prevádzkových nákladov poskytovanej sociálnej služby, nakoľko má priamu väzbu s časom poskytovania sociálnej služby, najmä so súvisiacimi nárokmi na diferencovaný rozsah personálneho zabezpečenia poskytovania sociálnej služby.

Finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou podľa návrhu novely zákona o sociálnych službách bude určený novo podľa formy sociálnej služby, štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a počtu miest v zariadení zapísaného v registri poskytovateľov sociálnych služieb v konkrétnom zariadení sociálnych služieb a bude účelovo určený na pokrytie časti nákladov na mzdy a odvody zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby v tomto konkrétnom zariadení.

Finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou predstavuje teda spolufinancovanie poskytovania sociálnej služby konkrétnym poskytovateľom sociálnej služby v konkrétnom zariadení sociálnych služieb; nie je však viazané na konkrétneho prijímateľa sociálnej služby v tomto zariadení s konkrétnym priznaným stupňom jeho odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. V spôsobe určenia tohto finančného príspevku navrhovaná právna úprava vytvára právne podmienky na to, aby suma poskytnutého finančného príspevku v čo možno najväčšej miere odrážala reálnu štruktúru

prijímateľov sociálnej služby v konkrétnom zariadení sociálnych služieb v konkrétnom čase (ku dňu podania žiadosti o finančný príspevok) a vo vzťahu k neobsadeným miestam v tomto konkrétnom čase aj za určité predchádzajúce obdobie (12 mesiacov), z ktorých sa odvodzuje predpokladaná štruktúra prijímateľov sociálnej služby aj v rozpočtovom roku, na ktorý je finančný príspevok určený. Takto koncipovanou právnou úpravou sa docieli zámer diferenciacie úrovne spolufinancovania konkrétnych poskytovateľov sociálnych služieb v konkrétnych zariadeniach sociálnych služieb podľa konkrétnych podmienok náročnosti (nákladovosti) poskytovania sociálnej služby danej štruktúrou prijímateľov poskytovanej sociálnej služby z hľadiska stupňa ich vecnej i časovej odkázanosti na osobnú pomoc a podporu.

Z hľadiska štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa ich odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby na miestach podľa stavu registra, bude preto na účely určenia sumy finančného príspevku relevantným zistený skutkový stav v konkrétnom zariadení, pre ktoré bude finančný príspevok určený, ku dňu podania písomnej žiadosti ministerstvu o poskytnutie tohto finančného príspevku. **Na zmeny v štruktúre prijímateľov sociálnej služby po dni podania tejto písomnej žiadosti, resp. v priebehu rozpočtového roku, na ktorý je finančný príspevok určený, sa nebude prihliadať.**

Skutkový stav štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa ich odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby na miestach podľa stavu registra ku dňu podania písomnej žiadosti ministerstvu o poskytnutie tohto finančného príspevku, v súlade s navrhovanou právnou úpravou, bude žiadateľ zisťovať takto:

1. analýzou reálnej štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa ich odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby na miestach, na ktorých poskytovateľ poskytuje sociálnu službu na základe uzatvorenej písomnej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby s dohodnutým časom poskytovania tejto sociálnej služby najmenej tri mesiace (*Pozn. ide o primeranú požiadavku z hľadiska požadovanej minimálnej dĺžky zmluvného vzťahu - ktorá vychádza priamo zo znenia zmluvy platnej, účinnej a reálne vykonávanej ku dňu podania písomnej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku, teda uzatvorenej do dňa podania tejto písomnej žiadosti, a to vzhľadom na povahu a charakter poskytovaných služieb - ide spravidla o služby dlhodobej starostlivosti, a v záujme zabránenia účelovému konaniu poskytovateľa sociálnej služby*); podmienka dohodnutého času poskytovania sociálnej služby najmenej tri mesiace sa nevzťahuje na sociálnu službu poskytovanú v rehabilitačnom stredisku,

2. ak pôjde o miesta, ktoré nie sú miestami podľa prvého bodu (teda ide o miesta, ktoré ku dňu podania písomnej žiadosti ministerstvu nie sú obsadené alebo sú síce obsadené, ale na základe uzatvorenej písomnej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby s dohodnutým časom poskytovania tejto sociálnej služby kratším ako tri mesiace a pritom nejde o sociálnu službu poskytovanú v rehabilitačnom stredisku) analýzou reálnej štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa ich odkázanosti na miestach, na ktorých sa poskytovala sociálna služba v období dvanástich mesiacov pred podaním písomnej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku na základe uzatvorenej písomnej zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v tomto období s najdlhším dohodnutým časom poskytovania tejto sociálnej služby, ktorý nesmie byť kratším ako tri mesiace, (*Pozn. analyzuje sa v záujme objektívnosti obdobie dvanástich mesiacov, čím sa zreálňujú konkrétne podmienky konkrétneho poskytovateľa sociálnej služby i uplynutím času*); podmienka dohodnutého času poskytovania sociálnej služby najmenej tri mesiace sa nevzťahuje na sociálnu službu poskytovanú v rehabilitačnom stredisku,

3. fikciou, že prijímatelia sociálnej služby na miestach, ktoré nie sú miestami podľa prvého a druhého bodu, najviac v počte miest v zariadení podľa stavu registra po odpočítaní miest podľa prvého a druhého bodu, sú prijímatelia s najnižším stupňom odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby pri sebaobsluže, ktorý je ustanovený týmto zákonom pre vznik odkázanosti na príslušný druh sociálnej služby v zariadení (*Pozn. právna úprava tým zabezpečuje aktivizáciu prijímateľa k získaniu klientely a jeho motiváciu k súvisiacemu proklientskému správaniu*).

Navrhovaná právna úprava osobitne upravuje spôsob zisťovania štruktúry prijímateľov sociálnej služby z hľadiska stupňa ich odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby pri poskytovaní ambulantnej sociálnej služby. Dôvodom takto koncipovanej úpravy je skutočnosť, že ambulantná sociálna služba sa poskytuje najmenej v rozsahu ôsmich hodín ambulantnej prevádzky počas pracovného dňa, avšak menší rozsah poskytovania tejto sociálnej služby možno dohodnúť v zmluve o poskytovaní sociálnej služby na návrh prijímateľa sociálnej služby. Z hľadiska skutkového stavu, môže byť teda miesto v zariadení sociálnych služieb s poskytovaním ambulantnej formy tejto sociálnej služby zdieľané aj viacerými prijímateľmi sociálnej služby s diferencovaným časom poskytovania tejto sociálnej služby, napr. dvaja prijímatelia počas dňa, každý v rozsahu štyroch hodín, pričom každý z týchto prijímateľov môže mať priznaný iný stupeň odkázanosti na pomoc inej osoby pri sebaobsluže. Štruktúra prijímateľov ambulantnej sociálnej služby v zariadení, z hľadiska stupňa ich odkázanosti na pomoc inej osoby pri sebaobsluže sa preto neposudzuje vo väzbe na konkrétne miesto, ale na základe podielu dohodnutého času poskytovania tejto sociálnej služby, s prijímateľmi jednotlivých im priznaných stupňov odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, na celkovom prevádzkovom čase poskytovanej sociálnej služby všetkým týmto prijímateľom.

Skutkový stav štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa ich odkázanosti na miestach podľa stavu registra ku dňu podania písomnej žiadosti ministerstvu o poskytnutie tohto finančného príspevku pri viazanosti vyššie uvedenou právnou úpravou, zisťuje a preukazuje žiadateľ o poskytnutie tohto finančného príspevku a je obsahom podanej písomnej žiadosti o poskytnutie tohto finančného príspevku.

Návrh novely zákona o sociálnych službách v záujme zabezpečenia plynulého prechodu spolufinancovania sociálnych služieb zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR z doterajšej právnej úpravy na novú právnú úpravu obsahuje prechodné ustanovenia (§ 110ag ods. 6) upravujúce okrem iného aj podávanie žiadostí neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb v domove sociálnych služieb, špecializovanom zariadení, rehabilitačnom stredisku a v zariadení podporovaného bývania:

Písomné žiadosti o poskytnutie finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou podľa § 78a účinného od 1. januára 2018 pre zariadenia uvedené v § 34, 37 až 39 na rozpočtový rok 2018 podávajú neverejní poskytovatelia sociálnej služby do 31. januára 2018. Príložením prílohy podľa § 78b ods. 2 písm. c) a d) sa nevyžaduje; podmienka súladu predloženej žiadosti s komunitným plánom sociálnych služieb príslušnej obce alebo koncepciou rozvoja sociálnych služieb príslušného vyššieho územného celku sa pri posudzovaní týchto žiadostí považuje za splnenú. Podmienka, že poskytovateľ sociálnej služby v zariadení, na ktoré je finančný príspevok určený, nemá evidované daňové nedoplatky u miestne príslušného správcu dane, nedoplatky na poisťovníku na verejné zdravotné poistenie, nedoplatky na poisťovníku na sociálne poistenie a nedoplatky na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie sa pri posudzovaní žiadostí podľa

prvej vety a pri vyplácaní finančného príspevku podľa § 78a a podľa § 78d ods. 3, považuje za splnenú, ak tento poskytovateľ sociálnej služby nemá evidované daňové nedoplatky, nedoplatky na poisťovním na verejné zdravotné poisťovanie, nedoplatky na poisťovním na sociálne poisťovanie a nedoplatky na povinných príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie, ktoré sa vymáhajú výkonom rozhodnutia.

Ďalšie dôležité právne skutočnosti k určeniu štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby:

- prijímateľ sociálnej služby, ktorému sa poskytuje sociálna služba v zariadení podmienenom odkázanosťou a ktorý nemá priznaný stupeň odkázanosti podľa prílohy č. 3, ktorý je ustanovený ako podmienka na vznik odkázanosti na príslušný druh sociálnej služby v zariadení alebo má priznaný nižší stupeň odkázanosti, ako je ustanovená podmienka na vznik odkázanosti na príslušný druh sociálnej služby v zariadení, sa na účely určenia výšky finančného príspevku považuje za prijímateľa sociálnej služby s najnižším stupňom odkázanosti podľa prílohy č. 3, ktorý je ustanovený ako podmienka na vznik odkázanosti na príslušný druh sociálnej služby v zariadení

Špecifiká posudzovania štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ak ide o ambulantnú sociálnu službu:

Ak ide o ambulantnú sociálnu službu v zariadení, štruktúra prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby sa neposudzuje vo väzbe na konkrétne miesto, ale na celkový počet miest, na ktoré je finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou určený. Štruktúra prijímateľov podľa predchádzajúcej vety sa určí na základe podielu dohodnutého času poskytovania sociálnej služby prijímateľom sociálnej služby podľa priznaného stupňa odkázanosti podľa prílohy č. 3 z celkového počtu hodín ambulantnej prevádzky poskytovaných na miestach, na ktoré je finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou určený.

V záujme priblíženia interpretácie takéhoto určenia štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby ak ide o ambulantnú sociálnu službu v zariadení, uvádzame v prílohe č. 6 príklady určenia štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, ak ide o ambulantnú sociálnu službu.